

VEGYÉSZETI MUNKÁS

A MAGYARORSZAGI VEGYÉSZETI MUNKÁSOK SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA

MEGJELENIK ÉVENKÉNT TIZSZER

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: VIII, KUN-UTCA 11, I. TELEFON: JÓZSEF 324-4
ERRE A CIMRE KÉRÜNK MINDEN KÜLDEMÉNYT

35.131 tag

Az osztrák vegyészeti munkások szövetsége legutóbb tartott közgyűlésén Johann Katzer szaktárs számolt be a szövetség fejlődéséről és pénzügyi viszonyairól és bejelentette, hogy a szövetségnek 1930 január 1-én 35.131 tagja volt. Ez a taglétszám adja magyarázatát annak a hatalmas és minden téren elért eredményeknek, amelyekről osztrák szaktársaink az elmúlt években beszámolhatnak. Egyik leghatalmasabb eredmény, amit az elmúlt években elértek, az a vegyészeti iparban foglalt összes szakmákra kiterjedő kollektív szerződés, amelyet 1929 július 15-én kötöttek az osztrák vegyészeti gyárosok egyesületével. Ezen kollektív szerződéstől függetlenül külön szerződés szabályozza a gumigyárakban dolgozó munkások bér- és munkaviszonyait. Az általános kollektív szerződésből — amelyre majd még külön visszatérünk — ki kell emelnünk az aszfalt- és tetőfedőmunkások órabéreit. A kollektív szerződés az aszfalt- és tetőfedőmunkásoknak is biztosítja a nyolcórás munkaidőt és ezenkívül a külső munkáknál a megfelelő százalékot, ami az utazás idejére is jár. Az előmunkás órabére 1.55 schilling, a szakmunkásé 1.44, a betanult segédmunkásé 1.32, a tanulatlan segédmunkásé pedig 1.21 schilling. Ezek az órabérek 1931 március 1-én minden kategóriánál 4 groschenrel emelkednek. A gumigyárakban dolgozó munkások órabérei a következőképpen alakulnak: szakmunkás órabére 103, a gépmunkásé 93, a tanulatlan munkásé 85, a 17 éven aluli munkásé 41, a 18 éven fölül lévő nőmunkásé 56, a 18 éven aluli nőmunkásé 41 groschenben lett megállapítva. Az esetleges túlórázásnál 50%-os, ünnepnapokon pedig 75%-os pótlékot biztosít a szerződés. Azokban az üzemekben pedig, ahol akkordmunka folyik, a szerződés nemcsak a megállapított munkabért, hanem megfelelő százalék elszámolását is biztosítja a munkások részére.

Beszámolt az előadó arról is, hogy az üzemi tanácsok az összes üzemekben a szervezett munkások soraiból lettek vá-

lasztva és hogy hivatásuknak teljesen meg tudnak felelni, azt azáltal érték el, hogy az üzemi tanácsok tagjai részére a szövetség állandó szemináriumokat tart fenn, tehát a tanács tagjai speciális kiképzésben részesülnek.

Megtudjuk a jelentésből még azt is, hogy osztrák szaktársainknak gyönyörű üdülőtelepük is van, ahol a szaktársak a kollektív szerződésben biztosított szabadságidejüket töltik el. Tekintve, hogy az üdülőtelep teljesen házikézelésben van és a legnagyobb kényelemmel van berendezve, szaktársaink legnagyobb részének heti keresetének alig 65—70%-ára van szüksége, hogy az üdülőtelepen a heti teljes ellátását biztosítsa.

Ugyancsak örömmel számolt be titkár szaktársunk arról, hogy a szövetség anyagi ereje végre megengedte, hogy egy hatalmas bérpalotát vásároljanak, amelynek átalakítási munkálatai már annyira előrehaladtak, hogy a szövetség és a szakosztályok november 1-én új otthonukba költözhetnek, ahol hatalmas gyűlésterem, előadó- és olvasóterem állnak majd a szaktársak rendelkezésére.

A központi székházon és az üdülőtelepen kívül saját otthonban van elhelyezve a st. pölteni és pottschachi csoport is.

Osztrák testvérszövetségünk pénzügyi helyzete, dacára az utóbbi évek hatalmas beruházásainak, irigylésreméltó, mert miként a pénztáros szaktárs jelentéséből kitűnik, az osztrák vegyészeti munkások szövetsége 1929 december 31-én az ingatlanokon és berendezéseken kívül 2.807.239 schilling készpénzvagyonnal rendelkezett.

Osztrák szaktársaink osztályöntudata és szakszervezeti hűsége tette lehetővé, hogy a szervezet, dacára az ott is megnyilvánuló gazdasági krízisnek, 35.131 taggal rendelkezik. Ez a taglétszám biztosíték arra, hogy az elmúlt évben megkötött kollektív szerződésben biztosított eredményeket nemcsak megtartani, hanem gyarapítani is fogják.

TERJESSZÜK A NÉPSZAVÁT!

A községi választáson a munkásságnak kell győznie

A főváros törvényhatósági bizottságát decemberben újonnan választják. A választáson Budapest munkásságának kell eldöntenie: megmaradjon-e a város élén a Wolff-Kozma-cég reakció uralma, vagy jöjjön a dolgozó tömegek érdekeit szolgáló demokratikus uralom.

Budapest szervezett munkásságának fontos életérdekei kapcsolódnak a fővárosi községi politikához. A főváros háztartása — az üzemekkel együtt — évenként 400 millió pengő fölött rendelkezik. Hatalmas összeg. Ezzel lehet a dolgozó tömegek javára és a dolgozó tömegek érdekei ellen gazdálkodni. A 400 millió pengő bevételt a város lakossága szolgáltatja részint adóban, részint az üzemi szolgáltatások (gáz, villany, villamosjegy stb.) árában. A főváros törvényhatósági bizottságának összetételétől függ, hogy az adók túlnyomó részét a nagyvagyonú és nagyjövendű lakosság fizeti-e egyenes adókban, vagy a dolgozó tömegek fogyasztási adókban és egyéb közvetett adókban. A gáz, a víz, a villany, a villamosjegy és egyéb városi szolgáltatás árát is a törvényhatósági bizottság szabja meg. A törvényhatósági bizottság összetételétől függ, hogy ezek a szolgáltatások olcsók-e vagy drágák. Minél több képviselője van a törvényhatósági bizottságban a dolgozó tömegeknek, annál nagyobb befolyásuk van a főváros háztartásának irányítására. A törvényhatósági bizottság összetétele dönti el azt is, hogy a bevételekből templomokat építenek-e, vagy a munkanélkülieket segítik, hogy létesítenek-e kellő számban kislakásokat és szükség-lakásokat, hogy a dolgozó tömegek szociális és kulturális igényeit elégítik-e ki, vagy a pénz nagy részét a drága és nehézkes — egyben népellenes — adminisztráció táplálására fordítják. Minél több képviselőjük van a dolgozó tömegeknek a törvényhatósági bizottságban, annál inkább érvényesül a szocialista községi politika elve:

Onnan vedd a pénzt, ahol a legtöbb van és elsősorban a legjobban rászoruló dolgozó tömegek szociális, kulturális és gazdasági szükségleteit elégítik ki.

1920—1925-ig a keresztény kurzus korlátlan úr volt a városházán. A kereszténység és a fajvédelem jelszavait szavalták, de soha még uralom jobban meg nem csúfolta a kereszténységet és soha még uralom jobban el nem hanyagolta a dolgozó tömegek érdekeit, mint Wolffék öt esztendeig tartó egyeduralma. A legégetőbb lakásínség idején egyetlen lakást nem építettek. A legnagyobb nyomorúság közepette egy fillérjük sem volt a munkanélküliek segélyezésére, de egyre-másra építették a templomokat és szaporították a plébániákat. A kórházak, üzemek, utak, csatornák, közúti vasutak leromlottak. A kurzus egyeduralma minden alkotásra képtelen volt.

Az 1925. évben megtartott fővárosi választás vetett véget Wolffék egyeduralmának. A városházára bevonult a szociáldemokrata párt 54 tagú községi frakciója. Jelentéktelen kisebbség volt ez a frakció, egyötödét tette csak a közgyűlésnek. A fővárosi politika mégis lényegesen megváltozott. A szociáldemokrata frakció bevitte a városházára a dolgozó tömegek panaszait, jogos igényeit és kívánságait. Munkára, alkotásokra ösztönözte a lomha több-

séget, kritikájával a közvélemény ítélszéke elé hurcolta. A külföldi kölcsön fölvételével lehetővé váltak az üzemi beruházások, amelyek a munkások ezreit foglalkoztatták, a községi frakció javaslatára több mint négyszáz kislakás és több száz szükség-lakás épült. Leszállították a gáz és a villany, valamint a villamostarifa árát. A szociálpolitikai kiadások megszorodtak. Ennek a mértékét legjobban a következő példa szemlélteti: a fajvédelmet hirdető keresztény kurzus 1925-ben 670 gyermeket küldött nyaralni, községi frakciónk 5 éves munkájának eredményeként 1930-ban már 18.000 volt a nyaraló gyermekek száma. A főváros bevételeiből jelentékeny részt fordítottak a munkanélküliek időnkénti segélyezésére, szellemi szükségmunkára, nyomoronyhító akciókra, népjóléti és népegészségügyi kiadásokra.

A községi frakció 5 éves munkájának eredményeként jelentékenyen megjavult a főváros üzemeiben dolgozó szakmunkások helyzete. Nagyobbak lettek a munkabérek, jobbak és emberségesebbek a munkafeltételek. Javaslatunkra megalkották a közüzemi munkások nyugbér-szabályzatát és sikerült kiverekednünk, hogy a fővárossal szerződő vállalkozók közül azok részesülnek előnyben, akik munkásaikkal kollektív szerződést kötnek. Elértük azt is, hogy a fővárosi munkáknál elsősorban fővárosi és környéki munkásokat foglalkoztatsanak.

Az utolsó 5 év községi politikája szemléltető oktatás a főváros dolgozó népe számára. Láthatja, milyen nagy a különbség a községi politikában, ha a fővárost az ő osztályellenségei, az uralkodó osztályok képviselői korlátlanul kormányozzák, vagy ha a főváros igazgatásába a szervezett munkásság képviselőinek is van beleszólása.

Ennek a szemléltető oktatásnak a tanulságait érvényesíteni kell a küszöbön álló fővárosi választásoknál. A tanulság az, hogy minél erősebb a szociáldemokrata párt községi képvisellete, annál jobban tudja a dolgozó tömegek érdekeit megvédelmezni. Minden szervezett munkásnak kötelessége tehát, hogy a községi választások sikere és a munkásság győzelme érdekében agitáljon.

SZEMLE.

Megmozdultak az éhezők, a nincsteienek és döbbenetes erővel hömpölygött végig az emberáradat, munkát és kenyeret követelve. Hiába vették igénybe a megfélemlítés minden eszközeit, hiába vonultattak föl csendőrséget, katonaságot és páncélautókat, nem volt erőhatalom, amely a gyárak, műhelyek és irodák rabszolgáit és a proletárlakások éhező munkanélkülieit tudta volna visszatartani és el tudta volna zárni előlük az uccára vezető utat.

A munkásság teljesítette kötelességét és semmiféle áldozattól vissza nem riadva, megmutatta ország-világnak, hogy él és az élethez való jogát nem hajlandó földadni. Ez a jog pedig erősebb minden tiltó parancsnál és földi hatalom azt legyűrné, megsemmisíteni nem tudja.

És hiába akarta a moszkvai pénzen irányított kised csapat ablakbeveréssel és fosztogatással diszkreditálni ezt a hatalmas megmozdulást és hiába akarták rendőrkarddal elnémítani a feltörő keserűséget és hiába indult meg a kurzussajtó rágalomhadjárata, szeptember elsejének jelentőségét nem lehetett csökkenteni és annak messzemenő következményei kell hogy mutatkozzanak. Az ígéretésekből már éppen eleget kapott az éhező munkásság, kell hogy végre az ígéretések helyett a cselekvés politikája következzen.

Szeptember 1-én a munkásság megtette a kötelességét. Komoly és hatalmas figyelemzetést küldött a kormányzat urai felé. Most a kormányon a sor, hogy ő is megtegyje a kötelességét és a régen hangoztatott ígéreteket kell hogy végre valóra is váltsa, mert a 8 órás munkaidő és a munkanélküliség elleni biztosítás kérdését többé a napirendről levenni nem lehet. Vagy megoldják ezeket a kérdéseket úgy, ahogyan ezt a világ minden kultúrországaiban megoldották, vagy mondják meg nyíltan, hogy az éhező gyermekek, asszonyok és emberek sorsa nem érdekli őket, vagy képtelenek a kérdéseket megoldani és akkor adják át helyüket olyan embereknek, akik ismerik a gazdasági bajok kútforrását és tudnak is a bajokon segíteni, mert még vannak ebben az országban ilyen emberek is.

SAKMAK KÖRÉBŐL.

TETŐFEDŐK, ASZFALTOZÓK ÉS SZIGETELŐK

Hivatalos órák: vasárnap délelőtt 9—12-ig.

Ilyen az állami útépités! Az utóbbi időben nemcsak mi, hanem a munkáltatóérdekeltség is sokat foglalkozott szóban és írásban az állami útépités kérdésével, mert a munkákat olyan vállalatok kapták meg, amelyeknek legnagyobb részét eddig semmi közük nem volt az útépitéshez. A munkáltatók azt kifogásolták, hogy ezek a vállalatok olyan árajánlatokat nyújtottak be, amelyekért lehetetlenség a munkálatokat elvégezni, mi pedig azt kifogásoltuk, hogy a munkálatokat olyan cégek kapták, amelyeknek sem telephelyük, sem szerszámjuk nincsen, vagy ha van, eddig még szakmunkásokat nem foglalkoztattak és ebből úgy a munkásságra, mint pedig az államra csak kár származhatik. A kérdés maga annyira kiélesedett, hogy Malasits elvtársunk még a képviselőházban is szövéttette az ügyet, ahol a kereskedelmi miniszter helyettese és a pénzügyminiszter azzal védekeztek, hogy ők kénytelenek az állam pénzével takaré-

koskodni, azonban ha a munkásságnak panasza van, úgy ők ezeket a panaszokat hajlandók megvizsgálni. Hogy mennyire igazunk volt ennél a kérdésnél, legjobban bizonyítja az, hogy az állami utak legnagyobb részét tanulatlan napszamosokkal építették és legutóbb is a Vianova építkezésétől is tömegesen mentek el a falusi napszamosok, mert a beígért heti 20—22 pengős (!) keresetek helyett hetenként 6—8 pengőket kerektek, és még ezt a keresetet sem látták állandóan biztosítva. Ezek a szerencsétlen emberek most azon siránkoznak, hogy elcsúsztak az aratási és eséplési munkálatoktól és így még az eddigi téli kenyérszükségletük sincs biztosítva. Ma tehát az a helyzet, hogy az egyik oldalon azok a vállalatok, amelyek eddig a szakmunkások tömegeit foglalkoztatták állandóan, nincsenek munkával ellátva, így tehát a szaktársakat a munkanélküliség réme fenyegeti, a másik oldalon az állam megengedi, hogy protekciós vállalatok éhbér mellett tanulatlan munkásokkal végeztessenek olyan munkát, amely a legnagyobb szakértelmet és lelkiismeretességet kívánja. Kíváncsian várjuk, hogyha ezek az állami utak elkészülnek, olyan állapotban lesznek-e, hogy azokat az állam átveheti, és ha átveszik, meddig tartanak és azok rendbentartása nem-e kerül majd kétszerannyiba, mintha azokat megbízható régi cégeknek adták volna ki valamivel drágábban. Magát a kérdést azonban napirenden tartjuk és még visszatérünk rá.

KELMEFESTŐK, VEGYTISZTÍTÓK

Hivatalos órák: vasárnap délelőtt 10—12 óráig, hétfőn este 7—8 óráig.

Nem kérünk tanácsot. Szövetségünk közgyűlésén erőteljesen hangot adtunk azoknak a tűrhetetlen állapotoknak, amelyek az utóbbi időben a kelmefestőüzemekben lábra kaptak. Még a közgyűlésen jelenlévő rendőrtisztviselő is megdöbbenve hallgatta azokat a fölszólalásokat, amelyek a jelenlegi műhelyi viszonyokat ismertették. Különösen elementáris erővel tört ki a fölháborodás, midőn az egyik fölszólaló az egyik üzemi baleset lefolyását ismertette, ahol nyitott vödörökben állt a benzín és az egyik munkásnő, abban a hiszemben, hogy a vödörben víz van, annak tartalmát a forró katlanba öntötte és csak a szerencsés véletlennek köszönhető, hogy súlyos sebesüléssel szabadult a robbanásból és nem az életével fizetett a munkáltató gondatlanságáért.

Ezeknek a fölszólalásoknak következtében a hatóságok újból megmozdultak és üzemvizsgálatokat tartottak a kelmefestőüzemekben. Ezeknél a vizsgálatoknál azután kiderült, hogy a fölszólalásoknak iga-

zuk volt, mert néhány helyen az iparengedély megvonásával fenyegették meg a munkáltatót, ha nem tartja be a benzin kezelésére vonatkozó rendelkezéseket. Hát ez nem tetszik a munkáltató uraknak. Súlyosan kifogásolják, hogy a szervezet miért foglalkozik ezekkel a dolgokkal, amikor a szervezetnek csak a munkások bérvisszonyaival, azok közvetítésével és tagjainak szórakoztatásával (?) kellene foglalkozni. Hát lehet, hogy munkáltató uraiméknál a szórakozás és talán a munkásközvetítés a legfontosabb szervezeti ténykedés. Nálunk azonban az emberi élet és testi épség a legdrágább kincs, mert ha ez nincs meg, akkor liába akarunk szórakozni.

Nem kérünk tanácsot munkáltató uraiméktól, hogy a szervezet mivel foglalkozzék, mert igenis folytatjuk a harcot a műhelyekben uralkodó állapotok megváltoztatásáért, mert azt akarjuk, hogy szaktársaink élete és testi épsége száz százalékgig biztosítva legyen a munkahelyen, de ezzel egyidejűleg harcolunk a becsületes munkabérékért is, mert ha ez a kettő megvan, akkor magától adódik az a harmadik, amire a munkáltató urak olyan nagy súlyt helyeznek, a szórakozás, mert szórakozni csak egészséges és jól kereső embereknek van kedvük és a nemesebb szórakozásról a szervezet is szokott gondoskodni.

FERENCVÁROSI CSOPORT

Soroksári út 104. sz. Aron-vendéglő.

Hivatalos órák: Szerdán este 6–8-ig, szombaton 2–4-ig.

Nem szabad csüggedni! A mindinkább fokozódó drágaság arra kényszerítette a Helvey-gyárban dolgozó szaktársainkat, hogy munkabéreik fölemelését kérjék az igazgatóstól. Kívánságaikat memorandumba foglalták és azt a gyár összes munkásainak aláírásával öttagú bizottság adta át a gyár vezérigazgatójának, ahol élőszóval is rámutattak a drágaság által előidézett nehéz viszonyokra és kérték kívánságaik teljesítését. Az igazgató a legnagyobb megértéssel fogadta a bizalmiak előterjesztését, azonban kijelentette, hogy a gyár jelenleg nincs abban a helyzetben, hogy bérjavítást adjon, mert ami munkája van, az éppen arra elegendő, hogy az üzemet fönntartsák. Beszélgetés közben azonban a gyár igazgatója a munkásságra nézve nagyon értékes kijelentést tett. Azt mondotta ugyanis, hogy ő elismeri a munkásság szervezkedési jogát, mert minden embernek joga van küzdeni a jobb megélhetésért és ha a gyár abban a helyzetben lesz, hogy javíthat a munkásság helyzetén, akkor ő nem fog ez elől elzárkózni. Biztosította a

bizalmiakat, hogy ő nem gátolja a munkásságot a szervezkedésben, mert tudja, hogy a szervezett munkások fegyelmestek és ez megmutatkozik a termelésnél is és főhívta a bizalmiakat, hogyha a munkásságnak bármilyen panasza, vagy kívánsága van, forduljanak hozzá és ő mindenkor igyekezni fog a munkásság panaszát orvosolni.

Vagyis a Helvey-gyár igazgatója úgy beszélt a bizalmiakkal, mint egy modern ember, aki tisztában van azzal, hogy szervezett munkásokkal lehet dolgozni, mert azok a szervezetben megtanulják, hogy mindeütt fegyelmestten kell viselkedni és azok nem kaphatók szélsőséges kalandokra, de tisztában van azzal is, hogy a munkásság szervezkedését mesterséges akadályokkal nem lehet meggátolni.

Munkástársaink soraiban az a körülmény, hogy nem sikerült bérjavítást kapni, bizonyos lehangoltságot idézett elő, pedig erre nincs okuk, mert ha ezzel a megmozdulásukkal bérjavítást nem is érték el, de elérték azt, hogy a Helvey-gyárban nem érvényesülhet a más oldalon mutatkozó bérleszorító törekvés és elérték azt az erkölcsi sikert, hogy a gyár igazgatója elismerte nyíltan a munkásság szervezkedési jogát és azt a jogot, hogy esetleges panaszaival a bizalmiak útján közvetlen a gyár igazgatójához fordulhatnak. Nincs tehát ok a csüggedésre, mert ami nem sikerült most, sikerülhet később, csak tovább kell építeni a szervezetet és dolgozni kell a többi gyárak megszervezésén is, hogy így egyesült erővel szállhassunk sikra a jobb megélhetés kiküzdéséért.

Anna Geiger-Gog: Soha többé... Még emlékezünk és tisztán magunk előtt látjuk a négy fekete évet, amikor vértengerbe fulladt Európa két és félszer éves kultúrája. Kik voltak a háború igazi áldozatai? A tizennégymillió hadsejtes, amely ott pusztult el a csaták tépe a harcerekent? Vagy az asszonyok, akik négy hosszú éven át véresra sirt szemmel várták naponta a tábori posta levelezőlapjait, melyek megjöttek sokszor akkor is, amikor frójuk már nem élt? Vagy a gyermekek, akik kínban fogantak és akiknek belépésük ebbe a legjobb világba gyötrelmet volt korai övezgésre jutott anyjuknak és gyötrelmet volt minden ok és cél nélkül maguknak is? A német írónő a háborús gyerekekben látja a nagy mézszárlás legserenestlenebb áldozatait és róluk írta meg ezt a gyönyörű regényt. Pá-hőse Heini Jermaan, gyöngye testü, de annál erősebb lelkü fiú, akinek apját abban az órában tépte szét a granát, amikor Heini megszületett. Heini élete ettől az órától kezdve csupa szenvedés és a serdülő gyerek a bánat minden változatát végigkóstolja. Az olvasó megrendülten kérdezi: miért? Miért ez a tenger szenvedés? Miért kell ennek a jobb sorsra méltó, értelmes, világosfejű és érzőlelkü kis fiúnak minden gyötrelmet elszenvednie? A Soha többé... Heini életörténetének leírása, mindezek ellenére is nem elkészerítő és lehangelő olvasmány. Heini kalandos életéből nem hiányzik a humor sem és a kis fiú minden tettén gyermeki báj ömlik végig. Heini megszereti az olvasó, sorsával egynek érzi magát és nincs az a rideg, megkérgesedett szívű lélek, aki ne sajnálná korai elmúlását. A Népszava-könyvkereskedés kiadása és ára szervezett munkások részére 3.— P.

Szerkeszti: Brunner József.

Felelős szerkesztő és kiadó: **Kapuszta András.**
„Világosság” könyvnyomda Rt. Budapest, VIII, Conti-u. 4.
Műszaki igazgató: Deutsch D.